

CONCEPTUL PROGRAMULUI DE DEZVOLTARE A DOMENIULUI CONTROLULUI DE STAT PENTRU ANII 2025-2028

Prezentul Concept este elaborat de către Cancelaria de Stat în conformitate cu prevederile pct. 34 din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică.

Structura și informația despre noul document de politici publice propus	
1. Denumirea documentului	Conceptul programului de dezvoltare a domeniului controlului de stat pentru anii 2025 – 2028
2. Tipul documentului de politici publice care se propune a fi elaborat	<p>Documentul de politici publice propus spre elaborare constituie un program, care va fi implementat prin plan de acțiuni. Documentul va defini și planifica domeniul controlului de stat și va descrie direcțiile prioritare de intervenție necesare pentru soluționarea problemelor identificate întru atingerea obiectivelor de asigurare a implementării eficiente a legislației în domeniul controlului de stat, dezvoltarea stimulentei pentru implementarea eficientă a reformelor și îmbunătățirea comunicării, încurajarea participării la reforme a părților interesate.</p> <p>Programul și Planul de acțiuni urmează a fi elaborate în corespundere cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică.</p> <p>Documentul urmează a fi aprobat prin hotărâre de Guvern.</p>
3. Problema care urmează a fi abordată	<p>Programul vizează consolidarea capacităților de control ale Republicii Moldova în contextul pregătirii pentru aderarea la Uniunea Europeană. Problema principală care urmează să fie abordată este necesitatea asigurării unei implementări și punerea în aplicare eficientă a reglementărilor Uniunii Europene transpuse în cadrul național. În prezent, Republica Moldova se confruntă cu dificultăți în crearea noilor sisteme de control și eficientizarea activității celor existente, în contextul asigurării respectării principiilor bunei reglementări, precum cele prevăzute în Legea nr. 131/2012 privind la controlul de stat asupra activității de întreprinzător și alte bune practici internaționale.</p> <p>Soluționarea acestor provocări va avea impact pozitiv asupra procesului de integrare europeană, accesului la piața internă a Uniunii Europene și încrederii investitorilor. În același timp, mediul de afaceri din Republica Moldova se confruntă cu o povară administrativă ridicată din cauza unor controale frecvente și ineficiente, care nu sunt întotdeauna bazate pe o analiză calitativă a riscurilor. Această povară administrativă, ce include birocrație excesivă și proceduri de control redundante, afectează negativ întreprinderile, creând obstacole în calea dezvoltării lor și reducând competitivitatea pe piață. În special, întreprinderile mici și mijlocii (IMM-urile) sunt cele mai afectate, având resurse limitate pentru a gestiona sarcinile administrative impuse de un sistem de control ineficient.</p>

	<p>Necesitatea reducerii acestei poveri este crucială pentru a sprijini creșterea economică și pentru a crea un mediu de afaceri mai atractiv și competitiv. Un sistem de control reformat și modernizat, bazat pe analiza eficientă a riscurilor, va permite reducerea numărului de controale nejustificate, concentrând resursele organelor de control acolo unde riscurile sunt mai mari. Astfel, se va reduce presiunea asupra mediului de afaceri, iar companiile vor avea mai multă libertate de a-și dezvolta activitățile fără constrângeri administrative inutile.</p> <p>Prin urmare, programul își propune să rezolve aceste probleme prin dezvoltarea unui sistem de control mai eficient și bine orientat, care să sprijine nu doar conformitatea cu cerințele europene, ci și reducerea poverii administrative asupra mediului de afaceri. În acest mod, va fi facilitată integrarea în piața europeană, iar Republica Moldova va putea demonstra capacitatea de a implementa și menține standardele Uniunii Europene, contribuind la crearea unui mediu economic stabil, transparent și favorabil dezvoltării durabile.</p>
<p>4. Scopul elaborării documentului de politici publice</p>	<p>Scopul elaborării documentului de politici publice este de a stabili un cadru coerent de acțiuni pentru eficientizarea și modernizarea sistemului de control, aliniat la standardele europene, capabil să asigure aplicarea uniformă a reglementărilor și să contribuie la creșterea competitivității economice și la protecția drepturilor cetățenilor. În urma implementării programului urmează să beneficieze organele de control care își vor consolida capacitățile și mediul de afaceri care va beneficia de o povară administrativă redusă și proceduri de control clare și juste.</p> <p>Necesitatea reducerii poverii administrative și eliminarea controalelor punitive asupra mediului de afaceri este un element central al acestui program. Programul va urmări să asigure eliminarea la maxim a practicilor de control punitiv și sporirea controalelor consultative care să susțină dezvoltarea afacerilor, utilizarea mai eficientă a resurselor publice și reducerea birocrăției care afectează activitatea întreprinderilor, permițându-le să se concentreze pe dezvoltarea și inovarea propriei afaceri. Totodată, prin aplicarea unor controale bazate pe analiza riscurilor, programul va contribui la diminuarea inspecțiilor redundante și la îmbunătățirea relațiilor dintre mediul de afaceri și autoritățile de control, asigurând un echilibru între supravegherea necesară și libertatea economică.</p> <p>Necesitatea reducerii poverii de reglementare și a riscurilor de aplicare a măsurilor de conformare și sancțiunilor disproportionale pentru comunitatea de afaceri. Programul va urmări să asigure implementarea și respectarea principiilor și cerințelor de bună reglementare în cadrul sistemelor de control. Se va ține cont de elementele cheie ale unui sistem de control, precum evaluarea riscurilor, utilizarea listelor de verificare, asigurarea procedurilor administrative potrivite, etc. Totodată, vor fi propuse măsuri de consolidare a monitorizării conformării autorităților cu principiile bunei reglementări și determinării eficienței în activitatea acestora.</p>

	<p>Este necesară creșterea eficienței și profesionalismului în controlul de stat, prin dezvoltarea capacităților personalului responsabil de efectuarea controalelor, reducerea fluctuației de personal, asigurarea unui nivel înalt de integritate, consecvență și competență în aplicarea reglementărilor, integrarea tehnologiilor informaționale pentru optimizarea timpului și resurselor, concentrarea asupra riscurilor și facilitarea schimbului de informații între autorități, transparentizarea și orientarea către performanță.</p> <p>În contextul aderării la Uniunea Europeană, organele de control cu resurse umane calificate și tehnologii moderne, trebuie să fie capabile să efectueze controale bazate pe analiza riscurilor, să monitorizeze conformitatea și să asigure aplicarea uniformă a reglementărilor europene. Acest lucru nu doar că sprijină alinierea la cerințele UE, dar și creează un mediu economic transparent și predictibil, care este atractiv pentru investitori. Un astfel de mediu favorizează dezvoltarea economică durabilă, esențială pentru atingerea obiectivelor de aderare la Uniunea Europeană.</p> <p>Mai mult, dezvoltarea capacităților organelor de control va permite Republicii Moldova să demonstreze că poate respecta angajamentele asumate în cadrul procesului de aderare. Un sistem de control bine pregătit va asigura un nivel înalt de conformitate și protecție a drepturilor cetățenilor și a investitorilor. Aceasta va contribui la îmbunătățirea standardelor de viață, la consolidarea statului de drept și la creșterea încrederii partenerilor europeni în capacitatea Republicii Moldova de a se integra pe deplin în piața internă a Uniunii Europene.</p>
<p>5. Concordanța cu Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, Strategia Națională de Dezvoltare Economică 2030 , alte documente de planificare și de politici publice</p>	<p>Programul va contribui la implementarea următoarelor obiective ale Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022:</p> <p>Obiectivul general 1: Creșterea veniturilor din surse durabile și atenuarea inegalităților:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obiectivul specific 1.3: Ameliorarea condițiilor de muncă și reducerea ocupării informale. Consolidarea capacităților organelor de control va ajuta la asigurarea respectării reglementărilor privind condițiile de muncă și la combaterea muncii informale, ceea ce contribuie la o economie formală și la creșterea veniturilor. <p>Obiectivul general 2: Îmbunătățirea condițiilor de trai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Consolidarea capacităților de control în domeniul sănătății publice și al mediului poate contribui la îmbunătățirea calității vieții prin monitorizarea standardelor de sănătate și siguranță, respectiv prin aplicarea reglementărilor privind calitatea apei, aerului și solului.

Obiectivul general 7: Asigurarea unei guvernări eficiente, incluzive și transparente:

- **Obiectivul specific 7.1: Edificarea unei administrații publice integre, responsabile, eficiente și transparente.** Capacitățile de control consolidate permit o aplicare mai eficientă a legilor și reglementărilor, contribuind la transparența și responsabilitatea în sectorul public.

Obiectivul general 10: Asigurarea unui mediu sănătos și sigur:

- Dezvoltarea capacităților va contribui la monitorizarea și aplicarea standardelor de mediu, ajutând la atingerea țintelor privind calitatea apei, aerului și solului, și la tranziția către o economie verde și circulară.

Programul este în concordanță cu **Strategia Națională de Dezvoltare Economică 2030 (SNDE 2030)** și va contribui la atingerea **Obiectivului 1. Crearea unui mediu favorabil pentru antreprenoriat și investiții și pregătirea economiei pentru aderarea la Uniunea Europeană**, care vizează crearea unui mediu favorabil pentru antreprenoriat și investiții și pregătirea economiei pentru aderarea la Uniunea Europeană. Argumentarea în acest sens se poate detalia astfel:

- Creșterea încrederii investitorilor: Consolidarea capacităților de control contribuie la asigurarea respectării normelor de concurență, la protecția drepturilor investitorilor și la garantarea unui climat de afaceri transparent și corect. Prin asigurarea unui sistem de reglementare robust și previzibil, investitorii interni și externi vor fi încurajați să investească în Republica Moldova, ceea ce va sprijini atragerea investițiilor.
- Reducerea economiei informale: Prin controale mai eficiente și orientate pe riscuri, programul va ajuta la diminuarea practicilor economice informale, ceea ce va contribui la extinderea economiei formale. Aceasta este o condiție esențială pentru integrarea în piața unică europeană, deoarece alinierea la standardele UE presupune o economie formalizată și reglementată.
- Îmbunătățirea mediului de afaceri: Un sistem de control bine pregătit va asigura aplicarea coerentă și transparentă a reglementărilor, reducând corupția și birocrăția excesivă. Aceasta va contribui la crearea unui mediu favorabil pentru antreprenoriat, unde întreprinderile pot opera eficient, fără a se confrunta cu obstacole administrative nejustificate.
- Sprijinirea digitalizării: Un alt aspect al programului de consolidare este facilitarea digitalizării proceselor de control, care ajută la realizarea țintei de digitalizare a economiei și a administrației publice. Acest lucru este esențial pentru modernizarea serviciilor publice și pentru crearea unui mediu

	<p>propice pentru afaceri, în concordanță cu cerințele pieței europene.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea unei aplicări eficiente a reglementărilor Uniunii Europene este esențială pentru succesul procesului de aderare al Republicii Moldova, iar acest lucru subliniază necesitatea consolidării capacităților organelor de control. Consolidarea acestor capacități este vitală pentru a putea implementa și supraveghea corect respectarea standardelor europene în diverse domenii, precum siguranța alimentelor, sănătatea publică, protecția mediului și normele de concurență. <p>Totodată, Programul se va alinia la obiectivele Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.953/2022, în special:</p> <p>Obiectivul 3 (ODD 3) – Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă, inclusiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Până în 2030, reducerea mortalității și morbidității provocate de produsele chimice periculoase și poluarea și contaminarea aerului și apei (ținta 3.9). <p>Obiectivul 6 (ODD 6) – Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitației pentru toți, inclusiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Până în 2030, îmbunătățirea calității apei prin reducerea poluării, eliminarea deversării deșeurilor și minimizarea eliminărilor produselor chimice și materialelor periculoase, reducerea proporției apelor uzate netratate și sporirea substanțială a gradului de reciclare și reutilizare sigură (ținta 6.3). <p>Obiectivul 9 (ODD 9) – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației, inclusiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice în regiunile țării pentru a susține dezvoltarea economică și creșterea bunăstării populației, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți (ținta 9.1); • Până în 2030, modernizarea infrastructurii și reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptarea sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, fiind luate măsuri în conformitate cu capacitățile respective (ținta 9.4). <p>Obiectivul nr. 12 (ODD 12) – Asigurarea unor modele de consum și producție durabile, inclusiv</p> <ul style="list-style-type: none"> • Integrarea producției și consumului durabil în politicile naționale și implementarea acestora (ținta 12.1);
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Până în 2030, reducerea semnificativă a generării de deșeuri, prin prevenire, reducere, reciclare și reutilizare, în special la nivel municipal (ținta 12.5). <p>Obiectivul nr. 16 (ODD 16) - Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile, inclusiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reducerea semnificativă a corupției și mituirii în toate formele sale (ținta 16.5).
<p>6. Concordanța cu cadrul bugetar pe termen mediu (CBTM)</p>	<p>Realizarea Programului nu este prevăzută în CBTM 2025-2027. În acest context, la prima etapă de implementare, care corespunde actualului cadru bugetar pe termen mediu, documentul de politică se va concentra pe intervenții care nu necesită resurse financiare majore. Acestea implică accent pe schimbări structurale: modificarea legislației, schimbarea practicilor, accent pe fortificarea mecanismelor existente în limita resurselor disponibile. Totodată, Programul va crea premisele pentru costificarea adecvată a angajamentelor a căror implementare necesită finanțare.</p> <p>Programul urmează a fi implementat prin intermediul următoarelor programe/subprograme bugetare:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Programul „03 Executivul și serviciile de suport”: - Subprogramul „01 Exercițarea guvernării” 2. Programul „50 Servicii generale economice și comerciale”: - Subprogramul „02 Promovarea exporturilor” - 70372 Proiectul „Competitivitatea întreprinderilor micro, mici și mijlocii (ÎMMM) (PAC III)”. <p>Costurile aferente Programului urmează a fi specificate în Planul de acțiuni privind implementarea acestuia în conformitate cu prevederile Cadrului bugetar pe termen mediu.</p>
<p>7. Perioada planificată pentru elaborarea documentului de politici publice</p>	<p>Perioada de elaborare a Programului pentru consolidarea capacităților organelor de control în contextul aderării la Uniunea Europeană este preconizată pentru lunile noiembrie 2024 - decembrie 2025, iar în lunile ianuarie - februarie 2025 urmează să se asigure promovarea acestuia.</p>
<p>8. Părțile implicate</p>	<p>Programul urmează a fi elaborat de către Cancelaria de Stat, cu asistența GIZ și a Programului USAID Reforme Instituționale și Structurale în Moldova (MISRA).</p> <p>Procesul de elaborare și aprobare a Programului va fi asigurat cu implicarea părților interesate pe platforma Consiliului Național de Soluționare Disputelor și a grupului de lucru care va fi creat în acest scop, la nivel de ministere, organe de control, societatea civilă și parteneri de dezvoltare. Consultările publice vor fi efectuate conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 967/2016 cu privire la</p>

mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional. Prin urmare, principalii actori implicați în proces urmează a fi:

- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Ministerul Finanțelor;
- Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;
- Ministerul Sănătății;
- Ministerul Muncii și Protecției Sociale;
- Ministerul Mediului;
- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
- Organele de control conform anexei la Legea nr.131/2012;
- Organizațiile necomerciale interesate.

Celelalte părți implicate vor fi incluse în dependență de necesitate. Cancelaria de Stat va iniția consultarea publică a conceptului Programului în scopul informării și recepționării recomandărilor tuturor părților interesate.